

Haridusinvesteeringute juhtimine

Raina Loom

Riigieelarve kontrolli erikomisjon
10. oktoober 2013

Auditi olulisus (1)

- Haridus- ja teadusvaldkonda on aastast 2007 Haridus- ja teadusministeeriumi vahendusel suunatud üle 800 miljoni euro (15% valitsussektori investeeringutest) investeeringurahasid.
- Riigile kuuluvatesse üldhariduskoolidesse ja kutseõppeasutustesse on investeeritud ligi 300 miljonit eurot.
- Haridus- ja Teadusministeerium on suurim riigile kuuluva hoonestatud kinnisvara valitseja (ca 40% riigile kuuluvate hoonete pinnast).

Auditi eesmärk

Hinnata:

- kas haridusinvesteeringute planeerimine toimub süsteemselt ja läbipaistvalt,
- kas investeeringute juhtimisel järgitakse säästlikkuse ja tõhususe printsiipe,
- kas kinnisvarakeskkonna juhtimiskorraldus loob head eeldused haridusasutuste taristu korrashoiu tagamiseks pikemas perspektiivis.

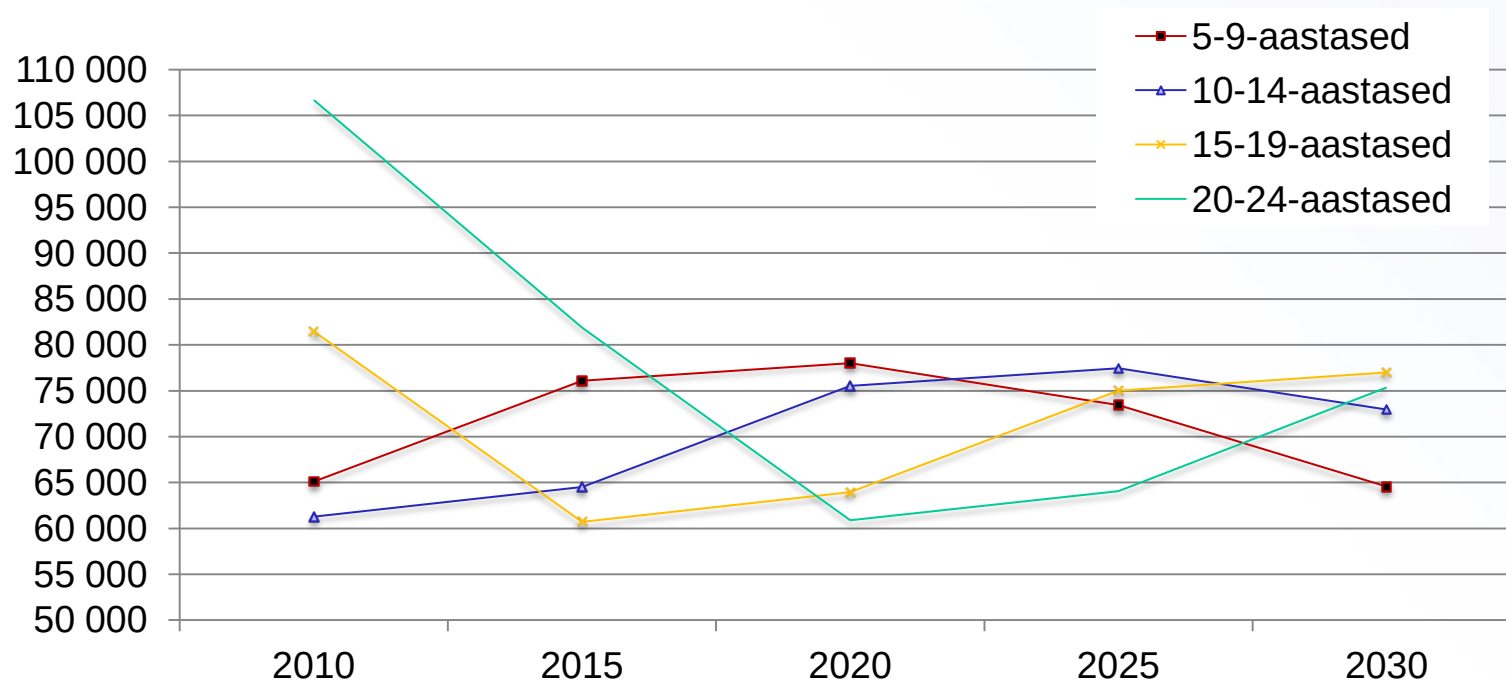
Auditeeritavad ja auditi ulatus

- Haridus- ja Teadusministeerium, SA Innove.
- Rahandusministeerium, Riigi Kinnisvara AS.
- Audit hõlmas perioodil 2007–2013 riigile kuuluvate üldharidus- ja kutseõppeasutuste hoonetesse ning seadmetesse tehtud investeeringute juhtimise korraldust.
- Kohalike omavalitsuse õppeasutusi ei hõlmatud.

Investeeringute eelarve (miljonites eurodes)

Rahastamisallikas	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008–2013 kokku
Riigitulud	13,3	17,9	40,6	32,2	24,5	13,4	142,1 (17,9%)
Välis­toetused (EL Regionaalarengufond)	29,8	67,9	126,1	119,9	102,9	110,8	557,3 (70,4%)
Muud toetused	0,39	0,09	0,01	1,7	1,5	0,15	3,8 (0,5%)
CO ² -kvoodi müügi tulu	–	–	–	0,7	44,3	4,5	49,4 (6,2%)
Riigi Kinnisvara AS	–	2,7	6,6	3,1	15,9	10,6	38,9 (4,9%)
Mõisakoolide programm	0,06	0,04	0,02	0,03	–	0,07	0,22 (0,03%)
KÕIK KOKKU	43,6	88,8	173,3	157,5	189,1	139,6	791,9

Kuni 24aastaste Eesti elanike arvu prognoos aastani 2030



Gümnaasiumiikka jõudvate noorte arvu muutus maakonniti 2013–2026

Haldusjaotus	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Harju maakond	100%	97%	97%	101%	107%	111%	114%	122%	133%	144%	155%	165%	169%	171%
Harju maakond (va Tallinn)	100%	98%	98%	101%	106%	113%	117%	120%	122%	128%	141%	158%	174%	189%
Hiiu maakond	100%	87%	76%	70%	70%	70%	70%	65%	64%	62%	61%	61%	58%	61%
Ida-Viru maakond	100%	98%	96%	98%	100%	103%	102%	102%	102%	102%	101%	99%	97%	93%
Jõgeva maakond	100%	94%	91%	89%	86%	83%	76%	73%	70%	70%	69%	68%	70%	70%
Järva maakond	100%	99%	93%	89%	87%	87%	88%	90%	90%	89%	88%	88%	88%	90%
Lääne maakond	100%	99%	94%	87%	80%	77%	76%	76%	75%	75%	76%	78%	79%	78%
Lääne-Viru maakond	100%	96%	92%	91%	90%	88%	84%	81%	80%	82%	85%	88%	88%	87%
Põlva maakond	100%	89%	81%	76%	74%	73%	75%	76%	76%	75%	75%	76%	77%	78%
Pärnu maakond	100%	99%	98%	95%	94%	93%	91%	91%	90%	93%	98%	103%	108%	109%
Rapla maakond	100%	93%	88%	84%	83%	83%	81%	83%	83%	86%	88%	92%	97%	99%
Saare maakond	100%	91%	89%	87%	86%	82%	78%	80%	81%	85%	87%	89%	90%	90%
Tartu maakond	100%	98%	97%	98%	99%	101%	103%	108%	111%	112%	115%	121%	127%	130%
Valga maakond	100%	98%	91%	91%	91%	91%	86%	83%	81%	82%	82%	84%	83%	83%
Viljandi maakond	100%	96%	90%	84%	81%	78%	77%	77%	76%	75%	76%	77%	78%	77%
Võru maakond	100%	93%	87%	82%	80%	78%	75%	72%	72%	73%	78%	78%	75%	75%
Eesti	100%	97%	94%	94%	96%	97%	98%	100%	103%	108%	112%	117%	119%	120%

Olulised strateegilised otsused koolivõrgu osas on tegemata

- Riik ei tea täpselt, kui palju koole vaja on.
- Riigigümnaasiumide moodustamisel valitseb ebaselgus.
- Pole teada kui paljud erivajadustega lapsed peaksid õppima tavakoolides, mistõttu pole investeeritud otstarbekalt.
- Kõigisse kutseõppeasutustesse ei pruugi jätkuda õpilasi.

Vaeküla Kool



Raikküla Kool



Puudub ülevaade kinnisvara hulgast ja vajadusest

- Riiklikes registrites olevad andmed haridusasutuste hoonete kohta ei ole alati õiged.
- Haridusasutuste pinnavajaduse väljaselgitamine alles käib.
- Õppetööks olemasolevat pinda on kohati liiga palju (kuni 400 õpilasega gümnaasiumid ja erivajadustega laste koolid, kuni 600 õpilasega kutseõppeasutused).

Investeeringud on killustunud

- Investeeringutaotluste hindamiskriteeriumeid oli liiga palju.
- Raha jaotati põhimõttel kõigile midagi.
- Investeeringurahast ei jätkunud, et objekte lõpuni ehitada.

Edasised kinnisvara korrashoiukulud pole selged

- Kinnisvara korrashoiukuludele pole investeringuotsuste langetamisel alati põhjalikult mõeldud.
- Investeeringute planeerimisel on energiasäästule vähe tähelepanu pööratud.
- Kutsekoolide korrashoiukulud õpilase kohta erinevad suurel määral.
- Otsustamata on kas ja kui suures ulatuses hakkab haridusasutuste kinnisvara omama ja/või haldama Riigi Kinnisvara AS.

Kokkuvõttev hinnang

Riigikontrolli hinnangul puudub Haridus- ja Teadusministeeriumil selge ja kokku lepitud arusaam, kui palju ja millises asukohas õppeasutusi hariduse andmiseks peaks olema.

Olulisemad soovitused haridus- ja teadusministri ning ministri vastus (1)

- enne ELi 2014–2020 rahastamisperioodi investeeringuotsuste tegemist koostada ja avalikustada riigi vajadustele vastavad koolivõrgu kavad kõikide haridustasemete tarbeks ning seada neist kavadest tulenevalt selged prioriteedid investeeringukavade koostamiseks.
- „Eesti elukestva õppe strateegia aastateks 2014–2020“ peaks muu hulgas näitama lahendustee, kuidas haridusasutuste võrku korrastada ja õppekohtade olemasolu vastavusse viia inimeste ja ühiskonna vajadustega.

Olulisemad soovitused haridus- ja teadusministri ning ministri vastus (2)

- Täpsustada haridushoonete pinnanormatiive kõikide haridustasemete jaoks ning lähtuda nendest investeeringute tegemisel. See võimaldab hinnata ja planeerida, kui palju haridusasutused tegevuseks kinnisvara vajavad, ning vabaneda liigsest kinnisvarast.
- Haridusasutuste normatiivid on kehtestatud ning käesoleval ajal toimub pinnakasutuse normatiivide täpsustamine ning testimine.

Soovitus haridus- ja teadusministri- koostöös rahandusministriga ning ministrite vastused

- Analüüsida ning otsustada hiljemalt 2014. aasta alguseks, kas haridustaristu omanikuks jääb kõikide haridustasemete puhul riik ning selle halduse eest vastutab Haridus- ja Teadusministeerium või antakse hooned üle Riigi Kinnisvara ASile ning riik hakkab äriühingult ruume rentima. Üürimudelile üleminekuks koostada realistlik tegevus- ja ajakava.
- Haridus- ja Teadusministeerium on esitanud 2014. a riigieelarve menetlemisel lisataotluse riigi pidamisel olevate üldhariduskoolide kasutuses oleva kinnisvara komplekshaldusteenuse tellimiseks Riigi Kinnisvara AS-ilt.

haridus- ja teadusministri ning rahandusministri vastused

- Seejärel koostatakse koostöös Riigi Kinnisvara AS-iga tegevuskava kutseõppeasutuste ning rakenduskõrgkoolide kasutuses oleva kinnisvara osas haldusteenuste tellimiseks ning esitatakse lisavahendite taotlused 2015. a riigieelarve menetlemisel.
- Rahandusminister ei pea vajalikuks, et kõikidel objektidel rakendatakse sama korraldusmudelit, kuna leiab, et tulenevalt asutuse vajadustest, rahastamise võimalustest jne võib otstarbekaim lahendus erinevate objektide jaoks olla erinev.

Tänan!

